

IARDIS

We know

Neil Gaiman s-a născut în Anglia, în 1960, iar în prezent locuiește în Statele Unite. Este autorul a numeroase cărți pentru copii: *The Graveyard Book*, *Coraline*, *M is for Magic*, *The Wolves in the Walls*, *The Dangerous Alphabet*. În copilărie și adolescență citea C. S. Lewis, J. R. R. Tolkien, Lewis Carroll, Edgar Allan Poe, James Branch Cabell și G. K. Chesterton, lecturi care i-au influențat scrierile de mai târziu. A scris povestiri, scenarii de film, romane grafice și romane de benzi desenate și a câștigat numeroase premii literare, printre care Newbery Medal, Carnegie Medal, Hugo, Nebula, Mythopoeic, World Fantasy, Bram Stocker și British Fantasy.

NEIL GAIMAN

Pulbere de stele

Traducere din engleză de
Liviu Radu

Ilustrații de
Irina Dobrescu

arthur

Mulțumiri

În primul rând, mulțumiri lui Charles Vess. Este, în prezent, cel mai apropiat de marii pictori victorienți de zâne, iar fără arta sa inspiratoare niciunul dintre cuvintele acestea n-ar fi existat. De fiecare dată când terminam un capitol, îi telefonam și i-l citeam, iar el asculta cu răbdare și chicotea în momentele potrivite.

Mulțumiri lui Jenny Lee, Karen Berger, Paul Levitz, Merrilee Heifetz, Lou Aronica, Jennifer Hershey și Tia Maggini. Fiecare dintre ei a avut contribuția lui ca această carte să devină o realitate.

Sunt profund îndatorat și față de Hope Mirrlees, Lord Dunsany, James Branch Cabell și C.S. Lewis, indiferent unde se află aceștia acum, pentru că mi-au demonstrat că poveștile cu zâne sunt și pentru adulți.

Tori mi-a închiriat o casă, iar eu am scris primul capitol în ea. Tot ce mi-a cerut în schimb a fost să-i fac un copac.

Au fost oameni care au citit cartea pe măsură ce o scriam și care mi-au spus ce făceam bine și ce făceam prost. Nu-i vina lor că nu i-am ascultat. Mulțumiri îndeosebi lui Amy Horsting, Lisa Henson, Diana Wynne Jones, Chris Bell și Susanna Clarke.

Soția mea Mary și secretara mea Lorraine au făcut mai mult decât era partea lor de muncă la această carte, pentru că au dactilografiat primele câteva capitole după ciorna scrisă de mine de mână, iar eu nu găsesc cuvinte ca să le mulțumesc îndeajuns.

Copiii, ca să fiu sincer, n-au fost de niciun ajutor, dar nici nu cred că m-au împiedicat cu ceva.

NEIL GAIMAN,
Iunie 1998

Cuprins

CÂNTEC	7
CAPITOLUL UNU	
În care aflăm despre Satul Zidului și despre lucrurile ciudate care se întâmplă acolo la fiecare nouă ani	9
CAPITOLUL DOI	
În care Tristran Thorn devine bărbat și face o promisiune nechibzuită	38
CAPITOLUL TREI	
În care întâlnim alte persoane, multe dintre ele încă în viață, care sunt interesate de soarta stelei căzătoare.	57
CAPITOLUL PATRU	
„Pot să ajung cât arde-o lumânare?“	71
CAPITOLUL CINCI	
În care au loc alte lupte pentru coroană	101
CAPITOLUL ȘASE	
Ce spune copacul	126

CAPITOLUL ȘAPTE

La șaretă 141

CAPITOLUL OPT

*În care ni se povestește despre castelele
din aer și despre alte lucruri* 153

CAPITOLUL NOUĂ

*Care înfățișează în principal
evenimentele de la Diggory's Dyke* 180

CAPITOLUL ZECE

Pulbere de stele 190

EPILOG

*În care pot fi deslușite
mai multe sfârșituri* 218

Mulțumiri 222

Cinstită o fi fost când ai zărit-o,
 Însă de când ai părăsit-o
 A înșelat
 Un bărbat
 Doi, trei, și nu s-a săturat.

John Donne, 1572–1631

❧ CAPITOLUL UNU ❧

*În care aflăm despre Satul Zidului
 și despre lucrurile ciudate care
 se întâmplă acolo la fiecare nouă ani*

A fost odată un tânăr care dorea să-și îndeplinească Dorința Sufletului.

Cu toate că acest început nu are nimic deosebit (fiindcă orice poveste care întruchipează un tânăr erou, fie el din trecut ori din viitor, ar putea să înceapă la fel), totuși tânărul nostru și peripețiile prin care urmează să treacă sunt în mare măsură neobișnuite, chiar dacă nici el însuși nu știa asta pe de-a-ntregul.

Povestea începe, așa cum multe povești vor fi început, în Satul Zidului.

Satul Zidului poate fi văzut și azi acolo unde se află de șase sute de ani, pe o ridicătură de granit în mijlocul unui mic ținut împădurit. Casele sunt vechi, au formă pătrată și sunt construite din piatră cenușie, au acoperișuri din ardezie neagră și coșuri înalte; profitând de fiecare colțișor de stâncă, clădirile se înghesuie una în alta, iar ici-colo, câte un tufiș sau un copac crește din peretele unei case.

Există un drum ce pleacă din sat, o cărare șerpuită ce răsare pe neașteptate din pădure, mărginită de pietre mai mari și mai mici. Dacă înaintezi suficient de mult spre sud și ieși din pădure, cărarea devine drum adevărat, asfaltat; iar de mergi încă mai departe, drumul se lărgeste și-i plin tot timpul cu mașini și camioane ce

gonesc dintr-un oraș în altul. În cele din urmă, drumul te duce la Londra, dar Londra se află la o noapte întreagă de călătorie de Satul Zidului.

Locuitorii sunt oameni taciturni, ce se împart în două categorii: cei care s-au născut aici, cenușii, înalți și încăpățânați precum granitul pe care a fost construit satul, și ceilalți, care s-au stabilit de-a lungul anilor în sat și urmașii lor.

În partea de vest, satul e mărginit de pădure; spre sud e un lac de-o liniște amăgitoare, în care se varsă apele ce străbat colinele din partea de nord a Satului Zidului, acoperite de pășuni pe care pasc oile. Spre est se află altă zonă împădurită.

În partea de est, în imediata apropiere a satului, se află un zid înalt de stâncă cenușie, de la care-și trage numele satul. Zidul e vechi, construit din bucăți grosolane, pătrate, cioplite din granit; pornește din pădure și se întoarce iar în pădure.

Există o singură spărtură în zid: o deschizătură lată de vreo doi metri, care se găsește puțin mai la nord de localitate.

Prin deschizătura din zid se poate vedea o pajiște verde, întinsă; după pajiște e un râu; iar dincolo de râu sunt copaci. Uneori, în depărtare, printre copaci, pot fi văzute forme și siluete. Forme uriașe, ciudate și niște obiecte mărunte, scânteietoare, care sclipesc și strălucesc, apoi dispar. Deși e o pășune foarte bună, niciunul dintre săteni nu și-a dus vreodată animalele de cealaltă parte a zidului. N-a fost folosită nici pentru culturi.

Mai mult, de sute, poate chiar de mii de ani, oamenii au pus paznici de fiecare parte a deschizăturii din zid și s-au străduit să nu se gândească la pajiștea aceea.

Chiar și în zilele noastre, doi localnici stau de fiecare parte a deschizăturii, noapte și zi, în schimburi de opt ore. Țin în mâini ciomege grele de lemn. Apără ieșirea dinspre sat.

Principala lor sarcină e să-i împiedice pe copiii din sat să treacă prin deschizătură și să ajungă pe pajiște sau mai departe de aceasta. Uneori sunt nevoiți să-l convingă pe câte un hoinar singuratic sau pe vreunul dintre puținii vizitatori ai satului să nu treacă prin gaura din zid.

Pe copii îi conving ușor, arătându-le ciomegele. În cazul hoinarilor și al vizitatorilor, paznicii sunt mai inventivi, folosind forța fizică doar ca ultimă soluție, dacă poveștile despre iarba abia plantată sau despre taurul furios aflat în libertate nu sunt suficiente.

Foarte rar se întâmplă să vină la zid cineva care știe ce anume caută, iar paznicii lasă uneori să treacă astfel de oameni. E ceva inconfundabil în privirea lor.

Localnicii nu știu să fi existat cineva care să se fi strecurat prin spărtura din zid în tot secolul douăzeci și sunt mândri de asta.

Paza se desființează o dată la nouă ani, de Armin-den, când pe pajiște se ține un bălci.

Evenimentele care urmează a fi relatate s-au întâmplat cu mulți ani în urmă. Regina Victoria se afla pe tronul Angliei, dar nu era încă văduva îndoliată de la Windsor: avea obrajii rumeni și mersul sprinten, iar lordul Melbourne era silit deseori s-o dojenească blând pe tânăra regină pentru că era atât de zvăpăiată. Regina nu se măritase încă, deși era foarte îndrăgostită.

Domnul Charles Dickens publica în foileton romanul său *Oliver Twist*; domnul Draper abia făcuse prima

fotografie a Lunii, fixându-i chipul palid pe hârtia rece; domnul Morse anunțase recent că a descoperit o posibilitate de a transmite mesaje prin fire de metal.

Dacă ai fi vorbit despre magie sau despre zâne vreunua dintre ei, ți-ar fi zâmbit disprețuitor – poate cu excepția domnului Dickens, care pe vremea aceea era tânăr și fără barbă. El te-ar fi privit melancolic.

În primăvara aceea au venit mulți oameni în Insulele Britanice. Veneau singuri sau câte doi, debarcau la Dover, la Londra sau la Liverpool: bărbați și femei cu pielea palidă ca hârtia, cu pielea întunecată ca stânca vulcanică, cu pielea de culoarea scorțișoarei, vorbind într-o mulțime de limbi. Au venit cu toții în luna aprilie, călătorind cu trenul cu aburi, călare pe cai, în căruțe cu coviltir sau în căruțe obișnuite, dar mulți dintre ei au mers pe jos.

Pe vremea aceea, Dunstan Thorn avea optsprezece ani și nu era un romantic.

Avea părul, ochii și pistruii de culoarea alunelor. Era de înălțime medie și vorbea târăgănat. Avea un zâmbet blând, care îi ilumina fața din interior și visa – atunci când visa cu ochii deschiși pe pajiștea tatălui său – să părăsească Satul Zidului cu farmecul său inefabil și să plece la Londra, la Edinburgh, la Dublin sau în orice alt oraș mare în care viața nu depinde de felul în care bate vântul. Lucra la ferma tatălui său și nu avea nimic, cu excepția unei căsuțe pe un câmp îndepărtat, care-i fusese dată de părinții săi.

În luna aprilie veniseră mulți oameni pentru bălci în Satul Zidului, iar lui Dunstan nu-i plăcea asta deloc. Hanul domnului Bromios, *A șaptea coțofană*, în mod normal o vizuină mizerabilă cu camere goale, se umpluse cu o săptămână înaintea, iar străinii începuseră să închirieze camere în ferme și în casele localnicilor, plătind

pentru găzduire cu monede ciudate, cu ierburi și cu mirodenii, ba chiar și cu pietre prețioase.

Pe măsură ce se apropia ziua bălciului, atmosfera de așteptare creștea. Oamenii se trezeau mai devreme, numărau zilele, numărau minutele. Paznicii de pe ambele părți ale zidului erau neliniștiți și nervoși. Printre copacii de la marginea pajiștii se mișcau siluete și umbre.

La *A șaptea coțofană*, Bridget Comfrey, socotită cea mai frumoasă ospătăriță văzută vreodată, provoca tensiuni între Tommy Forester, cu care fusese văzută plimbându-se anul trecut, și un bărbat uriaș cu ochii negri, care avea o maimuță mică și chițcăitoare. Bărbatul vorbea prea puțin în engleză, dar zâmbea expresiv de fiecare dată când se apropia Bridget.

La barul din cârciumă, clienții obișnuiți le stăteau în coastă vizitatorilor și-și spuneau:

– Se întâmplă doar o dată la nouă ani.

– Se zice că în vechime era în fiecare an, la mijlocul verii.

– Întreabă-l pe domnul Bromios. El știe.

Domnul Bromios era înalt și avea pielea măslinie, ochi verzi, iar părul negru și creț îi stătea lipit de cap. Pe măsură ce fetele din sat deveneau femei, îl remarcă pe domnul Bromios, dar el nu le răspundea cu aceeași atenție. Se zicea că venise în sat cu mult timp în urmă, ca vizitator. Dar se oprise în sat, iar vinul lui era bun, așa că localnicii i-au încuviințat șederea.

O ceartă zgometoasă izbucni în sala hanului, între Tommy Forester și bărbatul cu ochii negri, al cărui nume părea să fie Alum Bey.

– Opriți-i! Pentru numele lui Dumnezeu, opriți-i! strigă Bridget. Vor să se ducă în spate să se bată pentru mine!

Și-și plecă ușor capul, așa încât lumina lămpii cu petrol să-i scoată în evidență buclele aurii, perfecte.

Nimeni nu se osteni să-i oprească pe cei doi, cu toate că o mulțime de oameni, localnici sau nou-veniți, ieșise afară, ca să asiste la spectacol.

Tommy Forester își scoase cămașa și-și ridică pumnii în față. Străinul râse și scuipe în iarbă, apoi îl apucă pe Tommy de mâna dreaptă și-l aruncă la pământ, cu bărbia înainte. Tommy se ridică în picioare și se repezi spre străin. Reuși să-i dea străinului un pumn în obraz, înainte să se pomenească la pământ, cu fața în noroi, abia respirând. Alum Bey stătea deasupra lui și râdea satisfăcut; apoi spuse ceva în arabă.

Lupta se terminase repede și ușor.

Alum Bey îl eliberă pe Tommy Forester, se duse la Bridget Comfrey, făcu o plecăciune în fața ei, apoi rânji, arătându-și dinții strălucitori.

Bridget îl ignoră și fugi la Tommy.

– Ce ți-a făcut, scumpule? îl întrebă ea, apoi îi șterse noroiul de pe față cu șorțul și-l alintă în toate felurile.

Alum Bey se întoarse împreună cu spectatorii în sala hanului, iar când Tommy Forester reveni, îi făcu cinste, amabil, cu o sticlă din Chablis-ul domnului Bromios. Niciunul dintre ei nu era lămurit cine pierduse și cine câștigase.

Dunstan Thorn nu se afla la *A șaptea coțofană* în seara aceea. Era un tânăr lipsit de romantism, care în ultimele șase luni o curtase pe Daisy Hempstock, o tânără la fel de lipsită de romantism. În serile frumoase, se plimbau în jurul satului și discutau despre teoria rotației culturilor, despre vreme și despre alte asemenea probleme importante. Iar în aceste plimbări erau însoțiți, invariabil, de mama și de sora mai mică a lui Daisy, care

mergeau în urma lor la distanța sănătoasă de șase pași; din când în când, cei doi se priveau drăgăstos.

Când ajungeau la ușa familiei Hempstock, Dunstan se oprea, făcea o plecăciune și-și lua rămas-bun.

Iar Daisy Hempstock intra în casă, își scotea bone-ta și zicea:

– Îmi doresc atât de mult ca domnul Thorn să se hotărască să mă ceară de nevastă! Sunt sigură că tata n-o să se opună.

– Sunt sigură că nu s-ar opune, a spus mama lui Daisy în acea seară, așa cum spunea în fiecare seară ca aceea. Și-a scos boneta și mănușile, apoi și-a condus fiicele în salon, unde se afla un domn foarte înalt, cu o barbă neagră foarte lungă, care-și aranja lucrurile.

Daisy, mama și sora ei au schimbat câteva amabilități cu domnul din salon (care vorbea prea puțin engleza și care sosise în sat cu doar câteva zile în urmă). La rândul său, chiriașul lor temporar s-a ridicat și a făcut o plecăciune, apoi s-a întors la grămada sa de lucrușoare din lemn, pe care le aranja, le separa și le lustruia.

Era un aprilie răcoros, căci vremea e schimbătoare primăvara în Anglia.

Vizitatorii veneau pe drumul îngust care ieșea din pădure, dinspre sud; umpleau camerele pentru oaspeți, se înghesuiau în grajduri și în hambare. Unii dintre ei ridicau corturi colorate, alții aveau propriile lor căruțe cu coviltir, trase de cai mari, cenușii sau de ponei mișoși.

În pădure se așternuse un covor de clopoței.

În dimineața zilei de 29 aprilie, Dunstan Thorn stătea de pază la deschizătura din zid, împreună cu Tommy Forester. Stăteau de fiecare parte a deschizăturii și așteptau.

Dunstan mai fusese de pază de multe ori, dar până atunci nu făcuse decât să stea pur și simplu și, uneori, să alunge niște copii.

În ziua aceea se simțea important: ținea în mână un ciomag din lemn, iar când vreun străin se apropia de zid vrând să treacă prin deschizătură, fie Dunstan, fie Tommy spunea:

– Măine, măine! Nimeni nu trece astăzi, bunule domn.

Iar străinii se retrăgeau un pic și se uitau prin spărtura din zid la pajiștea banală aflată de cealaltă parte, la copacii cu totul obișnuiți care punctau pajiștea și la pădurea la fel de comună din spatele ei. Unii dintre aceștia încercau să discute cu Dunstan și cu Tommy, dar tinerii, mândri de funcția lor, refuzau să vorbească, mulțumindu-se să-și înalțe capetele, să strângă din buze și să se arate serioși.

La vremea prânzului, Daisy Hempstock le aduse o crăticioară cu plăcintă ciobănească, iar Bridget Comfrey câte o ulcică de bere cu mirodenii.

Spre seară, doi tineri voinici din sat veniră să-i schimbe, fiecare dintre ei purtând un felinar, iar Tommy și Dunstan se duseră la han, unde domnul Bromios le dădu câte o ulcică din cea mai bună bere a sa – iar berea sa cea mai bună era cu adevărat grozavă – ca răsplată pentru că-și făcuseră datoria de paznici. Hanul fremăta de mulțimea oamenilor, aglomerat dincolo de orice închi-puire. Sala era plină de vizitatori veniți în sat din toate colțurile lumii – sau cel puțin așa i se părea lui Dunstan. El nu avea simțul distanțelor de dincolo de pădurea care înconjura Satul Zidului, așa că se uita la masa vecină, la un domn înalt cu joben negru venit din Londra, cu aceeași uimire cu care-l privea pe domnul și mai înalt, cu pielea

de culoarea abanosului, îmbrăcat într-o robă albă, care cina cu acesta.

Dunstan știa că nu se cade să te holbezi și că, local-nic fiind, avea dreptul să se considere superior tuturor „veneticilor“. Dar simțea mirosuri necunoscute în aer, auzea bărbați și femei vorbind într-o sută de limbi, prin urmare căsca gura și se holba fără rușine.

Bărbatul cu joben negru de mătase observase că Dunstan se uita la el și-i făcu semn flăcăului.

– Îți place budinca cu sirop de melasă? întrebă el brusc, ca să intre în vorbă. Mutanabbi a fost nevoit să plece, iar aici e mai multă budincă decât poate mânca un singur om.

Dunstan dădu din cap aprobator. Budinca cu sirop de melasă aburea ademenitor în farfurie.

– Atunci servește-te, zise noul său prieten.

Îi împinse lui Dunstan un castron curat de porțelan și o lingură. Dunstan nu mai avu nevoie de nicio altă încurajare și începu să devoreze budinca.

– Tinere prieten, îi zise lui Dunstan domnul cel înalt cu joben negru de mătase, de îndată ce castroanele lor și platoul fură goale, se pare că nu există nicio cameră liberă în han și că toate odăile din sat au fost deja închiriate.

– Chiar așa? întrebă Dunstan, deloc surprins.

– Așa e, zise domnul cu joben. Mă întreb dacă nu știi vreo casă în care să fi rămas vreo încăpere...

Dunstan ridică din umeri.

– Toate camerele au fost ocupate deja, zise el. Îmi amintesc că atunci când aveam nouă ani, mama și tata m-au trimis să dorm în podul grajdului pentru vaci timp de o săptămână și au închiriat camera mea unei doamne din Orient, familiei și servitorilor acesteia. Drept mulțumire, doamna mi-a dat un zmeu pe care l-am înălțat pe

pajiște, până într-o zi, când sfoara s-a rupt și zmeul a dispărut în înaltul cerului.

– Unde locuiești acum? întrebă domnul cu joben.

– Am o căsuță la capătul proprietății tatălui meu, răspunse Dunstan. A fost căsuța ciobanului nostru, dar acesta a murit acum doi ani, de Macavei, iar părinții mi-au dat mie casa.

– Du-mă acolo, zise domnul cu joben, iar lui Dunstan nu-i trecu prin minte să-l refuze.

Luna de primăvară se înălțase, strălucitoare, iar noaptea era senină. Cei doi ieșiră din sat și intrară în pădurea ce mărginea satul, apoi străbătură tot drumul până la ferma familiei Thorn (unde domnul cu joben se sperie de o vacă adormită pe pajiște, care sforăia în timp ce visa) și ajunseră la căsuța lui Dunstan.

Aceasta avea doar o încăpere și un cămin. Străinul dădu din cap.

– Îmi place, zise el. Dunstan Thorn, ți-o închiriez pentru următoarele trei zile.

– Și cât îmi dați pentru asta?

– O monedă de aur de-o liră, una de argint de șase penny, un penny de aramă și o monedă nouă, strălucitoare, de un sfert de penny.

O liră de aur pentru două nopți era o chirie mai mult decât generoasă în zilele acelea, când un fermier câștiga cincisprezece lire într-un an bun. Totuși, Dunstan ezită.

– Dacă ați venit pentru bălci, îi spuse el bărbatului înalt, atunci înseamnă că vindeți miracole și minuni.

Bărbatul cel înalt încuviință.

– Deci vrei minuni și miracole? întrebă el, rotindu-și din nou privirea prin căsuța cu o singură încăpere a lui Dunstan; atunci începu să plouă, o răpăială ușoară pe acoperișul de paie de deasupra lor. Foarte bine, spuse

domnul cel înalt, oarecum morocănos. Un miracol, o minune. Măine îți vei îndeplini Dorința Sufletului. Uite-ți banii, zise el, și-i scoase din urechea lui Dunstan, cu un gest simplu.

Dunstan îi lovi ușor de cuiul de fier al ușii, ca să se asigure că nu era aurul zânelor, apoi făcu o plecăciune în fața domnului și ieși în ploaie. Își legă banii în batistă. Apoi merse prin ploaie până la grajdul vacilor, se cățăără în fânar și adormi imediat.

Fusese conștient de tunetele și fulgerele din timpul nopții, dar nu se trezise. Apoi, la primele ore ale dimineții, fu trezit de cineva care călcase, neatent, peste picioarele lui.

– Îmi pare rău, zise un glas. Adică scuză-mă.

– Cine-i? Cine-i acolo? întrebă Dunstan.

– Doar eu, zise glasul. Am venit pentru târg. Am dormit în scorbura unui copac peste noapte, dar copacul a fost lovit de fulger, s-a spart ca un ou, s-a fărâmat ca o surcică, iar ploaia mi s-a scurs pe gât, cât pe ce să-mi pătrundă în bagaj. Acolo sunt lucruri care trebuie să rămână uscate ca praful și le-am păstrat în siguranță în toate călătoriile pe care le-am făcut, dar acu' sacu' e ud ca...

– Apa? sugeră Dunstan.

– Cam așa, continuă vocea din întuneric. Deci mă întrebam, continuă, dacă aș putea rămâne sub acoperișul tău. Eu nu-s prea mare și n-o să te deranjez cu nimic.

– Numai să fii atent să nu calci pe mine, oftă Dunstan.

În clipa aceea, un fulger luminează grajdul, iar în lumina aceea, Dunstan văzu într-un colț ceva mic și păros, cu o pălărie mare, cu borul lăsat. Apoi din nou întuneric.

– Sper că nu te deranjez, spuse vocea care, se gândi Dunstan, suna destul de aspru.